

'We moeten blijven vechten

„Zoet water is heel belangrijk voor de akkerbouw op Tholen. We hebben er de afgelopen jaren hard voor gevochten om het te krijgen zoals het nu is”, zegt akkerbouwer Sjoerd Heestermans. „Nu is het zaak dat de kwaliteit van het water nog beter wordt, want daar schort het af en toe nog wel aan.”

Sjoerd Heestermans (25) is akkerbouwer in Oud-Vossemeer op het eiland Tholen. Op Tholen is beregenen mogelijk, maar in veel polders is de zoutconcentratie te hoog. „Tholen is van oudsher een gebied van vroege aardappelteelt. Bij langdurige droogte is beregenen nodig om een goede kwaliteit aardappel uit de grond te halen. Als het water een te hoge zoutconcentratie heeft, kun je niet beregenen. Het is slecht voor je gewassen en voor de bodem. Aardappelen kunnen niet tegen zout water en je krijgt verslamping. Daarom moeten we ons hard maken voor een goede kwaliteit zoet water. Het klimaat verandert. Dan is het goed dat je kunt beregenen.”

Op verzoek van ZLTO startte het waterschap Scheldestromen tussen 2003 en 2013 een proef op in enkele polders die dicht bij de inlaatpunten lagen. Met de proef werd het water dat in de sloten ingelaten werd, regelmatig gecontroleerd op het zoutgehalte. Dit zoutgehalte bleek geregeld veel te hoog. Toen er veelvuldig gespoeld werd met zoet water, ging de kwaliteit van het water omhoog. Vervolgens is er een pakket van maatregelen en afspraken gemaakt om deze kwaliteit te behouden. Dat pakket bestaat uit onder andere het inlaten van zoet water uit het Schelde-Rijnkanaal (gelegen tussen Rotterdam en Antwerpen en tevens scheiding tussen Tholen en West-Brabant, red.) dat via de huidige sloten in het gebied wordt verspreid. Ook wordt het gebied zo veel mogelijk doorgespoeld, worden er metingen gedaan naar zoutgehalte en de hoeveelheid zoet water en wordt extra onderhoud gedaan. Toen de proef ten einde liep, wilde ZLTO er graag mee verder. Het waterschap kwam vervolgens met een kostenplaatje. „We zijn toen met een grote groep gebruikers bij elkaar gaan zitten en hebben samen met ZLTO een voorstel ingediend bij het waterschap om met drie tarieven te gaan werken om zo aan het kostenplaatje te kunnen voldoen. De tarieven 3,20 euro, 17,60 euro en 32 euro per hectare per jaar zijn op basis van een kaart die wij als boeren zelf ingetekend hebben. Je betaalt het hoogste

tarief als je in een gebied valt waarbij je de beste kwaliteit water tot je beschikking hebt en lig je in een gebied waar je het minste profijt hebt, dan betaal je ook het minste. Na een paar avonden is 80 procent van de boeren akkoord gegaan. Daarna is de intentieverklaring getekend. Het is een democratische beslissing geweest. De 20 procent boeren die dit plan niet zagen zitten, moesten mee. Nu is er maar één akkerbouwer die een bezwaar heeft lopen.” De tarieven vindt Heestermans een behoorlijke last op een bedrijf. „Heb je een bedrijf van 100 hectare in het gebied waar het hoogste tarief van toepassing is, dan betaal je 3.200 euro per jaar. Teel je dan 30 hectare aardappelen, dan komt dat bedrag op je aardappelen te liggen. Tarwe en suikerbieten beregen je immers niet. Toch vind ik dat het niet anders kan. Zoet water is belangrijk en wordt nog belangrijker. Het nut ervan wordt niet altijd gezien, maar wil je gelijke opbrengsten kunnen halen met de rest van Nederland, dan moet je zoet water hebben. En niemand weet wat we over tien jaar telen. Voor nieuwe gewassen kan zoet water nog wel belangrijker zijn. We hebben nu een uniek retributiesysteem voor Nederland. Hier moeten we het mee doen. We hebben dit als agrarische sector samen met ZLTO Tholen-Sint Philipsland voor elkaar gekregen. Het waterschap hoeft dit helemaal niet te doen, maar daar heeft de ZLTO zich heel sterk voor gemaakt. Ik ben geen ZLTO-lid, maar dit is echt hun verdienste.”

Vervolgens werd er op verzoek van het waterschap een Gebruikersraad Zoetwater opgericht. De negen boeren moesten in het hele gebied zitten. Een ZLTO-medewerkster maakte de raad compleet. Sjoerd vertegenwoordigt het Oud-Vossemeerse gebied. „Ik ben gevraagd omdat ik geen ZLTO-lid ben. De andere acht boeren zijn dat toevallig wel. We zijn de schakel tussen het waterschap en de boeren. We willen nu gewoon goed water, want er zijn nog steeds te veel schommelingen. Het feit is dat we te maken hebben met meerdere partijen. Het waterschap zorgt voor het zoete water, maar de sluizen vallen onder Rijkswaterstaat en Rijks-

waterschap is toch een heel ander orgaan dan bijvoorbeeld het waterschap. Afgelopen zomer hebben ze storing op de sluizen gehad. Het zoutgehalte in onze toevoer is toen behoorlijk gestegen. Wij willen goed zoet water van een constante kwaliteit met een zoutgehalte van maximaal 1,67. Rijkswaterstaat maalt niet om een punt verschil. Als het zoutgehalte 2,82 is, vinden zij het goed genoeg. We moeten dus enorm goed uitleggen waarom we het zoutgehalte constant willen hebben. En je kunt ook weer niet te veel zeggen, want we hebben ze wel nodig. Het is in Nederland ook allemaal te log en te groot. Je hebt te maken met gemeente, provincie, waterschap, sluiswachters, Rijkswaterstaat.”

Op dit moment wordt er door de overheid volop gesproken om het Volkerak Zoommeer vanwege blauwalg weer te verzilten. „Als dat gebeurt, wordt het water rondom Tholen weer zout. Dat heeft behoorlijke gevolgen voor de akkerbouw. Toen in de jaren zeventig het Schelde-Rijnkanaal aangelegd is en daarmee het Volkerak Zoommeer zoet gemaakt is, zijn de opbrengsten op Tholen flink gestegen door het zoete kwelwater. Het zou dan ook een ramp voor onze opbrengsten zijn als men gaat verzilten. Ik ben dan ook 100 procent tegen verzilting en ik zal me er dan ook zo lang mogelijk tegen blijven verzetten en niet alleen vanwege de landbouw, ook gevoelsmatig vind ik dat je zuinig moet zijn op zoet water. Zoet water wordt wereldwijd een probleem. Dan kun je het niet maken een van de grootste waterbekkens van Nederland te gaan verzilten.” Aan de andere kant weet Sjoerd ook dat er bij verzilting van het Volkerak Zoommeer de kwaliteit van zoet water op Tholen gewaarborgd blijft. „We krijgen dan een alternatieve zoetwaterroute, via een pijpleiding vanuit het Hollands Diep. Dat water zou wel beter zijn, maar deze manier van aanvoer baart me toch wel zorgen ondanks dat daar afspraken over gemaakt worden. Je wordt dan toch afhankelijk terwijl we nu, met dit retributiesysteem, veel vrijer zijn.” ■

voor voldoende zoet water'

‘Verzilten is een ramp voor onze opbrengsten. Ik zal me ertegen blijven verzetten’

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw ‘in het hoofd en in het hart’ raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via redactie@akker magazine.nl en wij nemen contact met u op.